

Asia: VN/14777/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle sairauspäivärahan muutoksia ja sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavoitinta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa sosiaaliturvarahastoihin kohdistuvien säästöjen kanavoinnista?

Ei kommentoitavaa.

Lausuttavaa sairauspäivärahan laskentakaavan muuttamisesta?

Esitetty laskentakaava alentaa huomattavasti sairauspäivärahan määrää etenkin korkeammissa tuloluokissa. Erot alempien ja korkeampien tuloluokkien välillä eivät tule olemaan suuria, jos ylitysprosentti lasketaan viiteentoista. Jos äitiysraha, vanhempainraha ja isyysraha ovat edelleen sama kuin sairauspäiväraha voi tason heikennyksellä olla vaikutusta syntyvyyteen. Vanhempain- ja isyyslomalla voi olla vaikea pärjätä. Myös pitkä sairausloma, jolloin työnantaja ei enää maksa sairausajan palkkaa voi aiheuttaa toimeentulo-ongelmia monissa perheissä. Kansainvälisesti sairauspäiväraha 70-80 prosentin luokkaa, joten muutos merkitsee Suomen siirtymistä kehittyvien maiden tasolle sairausturvassa. On myös muistettava, että sairauden peruspäiväraha on Suomessa erittäin alhainen eikä vastaa kansainvälisten ihmisoikeussopimusten edellyttämää tasoa. Ansioon sidottu sairauspäiväraha on määritelty Euroopan sosiaalisen peruskirjan 12 art 2 kohdassa. Olisi selvitettävä, vastaako uusi alennettu päiväraha enää tämän artiklan vaatimuksia.

Lausuttavaa taloudellisista vaikutuksista?

Taloudelliset vaikutukset ovat valtiolle edullisia samalla kuin sairaiden kansalaisten toimeentulovaikeudet kasvavat huomattavasti. Osa sairaista joutuu todennäköisesti turvautumaan ruokajakeluun selvitäkseen.

Lausuttavaa työllisyysvaikutuksista?

Etuuksien heikentämisellä ei ole mielestämme mitään työllisyysvaikutuksia.

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Kotitaloudet, etenkin yksinhuoltajat joutuvat suuriin taloudellisiin vaikeuksiin sairastuessaan. Sairauspäiväraha on aiemminkin ollut säästöjen kohteena ja tämä muutos "voi katkaista kamelin

selän". Yhdessä muiden leikkausten kanssa Suomen sosiaaliturva on menossa niin alas, että sillä ei kohta ole enää vertailukohtaa Länsi-Euroopassa.

Lausuttavaa vaikutuksista yrityksiin ja muihin työnantajiin?

Ei kommentoitavaa.

Lausuttavaa vaikutuksista viranomaisiin?

Kela hoitaa sairauspäivärahan maksatuksen ja muutokset merkitsevät vain uusien laskukaavojen ohjelmoimista koneisiin. Ei merkittäviä vaikutuksia.

Lausuttavaa muista yhteiskunnallisista vaikutuksista?

Syntyvyys voi laskea, jos vanhemmuuden turvaa lasketaan näin paljon. Toinen paljon kärsivä ryhmä ovat mielenterveyskuntoutujat, joiden sairauslomat ovat usein pitkiä. Muutos merkitsee erityisesti heille suuria toimeentulovaikeuksia.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Ei kommentoitavaa.

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Esitystä ei seuramme mielestä tulisi antaa lainkaan. Tämä muutos yhdessä samaan aikaan toteutettujen muiden sosiaaliturvan leikkausten kanssa syrjäyttää monen suomalaisen normaalista elämästä kamppailemaan toimentulon ääri rajoilla. Sosiaaliturvan nyt tehtävät leikkaukset ovat vastoin EU-politiikkaa, jossa tavoitteena on köyhyyden vähentäminen. EU:n sosiaalisen pilarin toimintaohjelman mukaan Suomen tulee vähentää köyhyyttä 150 000 hengellä vuoteen 20230 mennessä. Nyt mennään aivan toiseen suuntaan ja leipäjonossa seisominen tulee yhä useamman suomalaisen kohtaloksi.

Mattila Yrjö
Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry